

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1937-1938	N° 44		Zittingsjaar 1937-1938
	SEANCE du 15 décembre 1937	VERGADERING van 15 December 1937	

PROPOSITION DE LOI

créant un subside exceptionnel en faveur des agriculteurs dont le cheptel a été ravagé par la stomatite aphteuse au cours de l'année 1937-1938.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Extension de la stomatite aphteuse.

On n'a jamais connu en Belgique une épidémie de stomatite aphteuse aussi générale et aussi dévastatrice que celle qui sévit en ce moment. Le bulletin sanitaire n° 22, publié par le service vétérinaire du Ministère de l'Agriculture, constatait à la date du 30 novembre 21,658 foyers de maladies répandus dans 1,924 communes.

Loin de se ralentir, la maladie n'a fait que s'étendre. Il paraît qu'un million de bêtes environ sont atteintes dont près de 500,000 bovidés.

Il est impossible de chiffrer, même approximativement, le montant du dommage subi. S'il peut être établi pour le bétail mort, une grande quantité de bêtes avortées ou frappées de séquelles ne permettent pas de donner actuellement des précisions définitives.

Ruine de l'agriculture et répercussion générale.

On le voit, l'ampleur du mal est considérable. Il n'est pas exagéré de dire que la ruine de l'agriculture peut en résulter. Mais ce qui est non moins douloureux à constater, c'est que le pays entier s'en ressentira. Dans les mois qui vont suivre, les denrées de première nécessité, telles que le lait, le beurre et la viande connaîtront une forte hausse, en sorte que la cherté de la vie ne sera plus en rapport avec les revenus de l'immense majorité des citoyens.

Aussi bien toutes les prévisions budgétaires seront faussées et toute adoption de budget manquera son but, si l'on ne tient compte de cet état de fait. Devant un pareil accident imprévisible toutes les bases budgétaires et les ré-

WETSVOORSTEL

tot verleenig van een uitzonderlijk krediet ten bate van de landbouwers wier vee, tijdens het jaar 1937-1938, door mond- en klauwzeer werd aangedaan.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Uitbreiding van het mond- en klauwzeer.

Nooit was de plaag van het mond- en klauwzeer in België zoo algemeen en richtte het zulke verwoestingen aan als deze welke thans woedt. Blijkens het *Gezondheidsbulletin*, n° 22, uitgegeven door den veeartsenijkundigen dienst van het Ministerie van Landbouw, telde men, op 30 November, 21,658 besmettingshaarden verdeeld over 1,924 gemeenten.

Verre van af te nemen, breidde de ziekte zich nog meer uit. Naar het schijnt, zijn ongeveer een millioen dieren aangetast, waaronder ongeveer 500 duizend runderen.

Het is onmogelijk, zelfs bij benadering, het bedrag van de aangerichte schade te becijferen. Indien deze wel kan geschat worden voor het omgekomen vee, kan men echter thans geen definitieve cijfers geven, daar een groot aantal beesten ontijdig stierf of aan functioneele stoornissen lijdt.

Ramp voor den landbouw en algemeene gevolgen.

Zooals men ziet, is de omvang van de kwaal aanzienlijk. Het is niet overdreven te zeggen dat zij den ondergang van den landbouw voor gevolg hebben kan. Maar een niet geringer pijnlijke vaststelling is dat gansch het land er de gevolgen van dragen zal. In de komende maanden, zullen de noodzakelijkste levensmiddelen als melk, boter, vleesch een merkbare prijsstijging ondergaan, zoo dat de levensduurte niet meer in verhouding zijn zal tot het inkomen van de overwegende meerderheid der ingezetenen.

Alle ramingen van de begrooting zullen dan ook in de war gestuurd zijn en elke aanneming van begrooting zal doelloos zijn, indien men geen rekening houdt met dezen feitelijken toestand. Ten overstaan van zulk een

partitions auraient dû être revues. Ceux qui espéraient recourir à l'importation intensifiée pour avoir ces denrées à bon compte se tromperaient, car les statistiques officielles établissent que la situation n'est pas plus favorable dans les pays d'élevage autres que le nôtre.

Déclarations du Gouvernement.

Le Gouvernement, par l'organe de l'honorable Ministre de l'Agriculture, a déclaré à la Chambre qu'il ne pouvait envisager le vote de subside et qu'il était impossible d'indemniser les sinistrés qui devront renouveler leur cheptel. Il a estimé que c'était s'engager dans une voie dangereuse que d'intervenir ainsi dans ce qu'il appelle « les risques professionnels ». Toutefois, il s'est montré favorable à l'ouverture de crédits à taux réduit; à des allègements fiscaux; à certaines revisions du budget de l'Agriculture. Mais il n'a pas admis que l'on compare aux victimes de la tornade en Flandre en 1936; à celles des inondations de 1926; à d'autres, celles qui aujourd'hui supportent les ravages de la stomatite aphteuse. Selon lui, dans ces divers cas, l'intervention des pouvoirs publics se justifiait par le fait qu'il s'agissait de dégâts immobiliers.

Disons d'abord qu'on ne peut pas assimiler à des risques professionnels une épidémie aussi générale. C'est un sinistre aussi imprévisible que celui résultant d'inondations, de secousses sismiques, etc... D'ailleurs, même en posant le problème sous cet angle, on peut répondre que pour certaines grèves, pour d'autres le chômage sont aussi des risques professionnels. Dans ces diverses hypothèses, le Gouvernement n'a pas manqué d'intervenir.

Enfin, nous ne pouvons admettre la distinction entre les dégâts mobiliers et immobiliers. C'est consacrer un vieux principe de droit *Vilis mobilia abjecta possessio* qui n'a plus guère de valeur maintenant que la richesse mobilière est plus considérable que la richesse immobilière. Au reste, faut-il dire qu'en droit strict, l'article 521 du Code civil énonce que certains animaux peuvent être considérés comme immeubles! Ne nous y trompons pas au surplus, car les sinistrés de 1926, par exemple, déploraient surtout des pertes mobilières.

Mais ce qui prouve que l'indemnité n'est pas une voie tellement dangereuse, c'est que le principe en a été admis par un législateur avisé. La loi de 1882 sur la *Police sanitaire des animaux domestiques* consacre la possibilité d'une indemnité facultative, en cas d'abatage des animaux, imposé par l'autorité compétente. Combien d'abatages ont été ordonnés au cours de l'épidémie de 1937? Le Gouvernement ne serait-il décidé à faire jouer la loi de 1882 que dans quelques cas particuliers et peu préjudiciables

onvoorziene ramp, had men al de grondslagen en de verdeling van de begroting moeten herzien. Dezen die meenen mochten dat men hoogerbedoelde levensmiddelen goedkoop uit het buitenland zou kunnen betrekken, vergissen zich, daar uit de officieele statistieken blijkt dat de toestand in de veefokkende landen niet beter is dan in ons land.

Verklaringen van de Regeering.

De Regeering, te weten de achtbare Minister van Landbouw, heeft in de Kamer verklaard dat hij de goedkeuring van een toelage niet kon in aanmerking nemen en dat het niet mogelijk was, de geteisterden die hun veestapel opnieuw zullen moeten samenstellen schadeloos te stellen. Hij achtte het een gevaarlijk experiment, aldus te moeten tusschenkomen in hetgeen hij noemt de « beroepsrisico's ». Hij betoonde zich echter gunstig gestemd beperkte kredieten te openen, fiskale verzachtingen toe te staan, sommige posten van de begroting van Landbouw te herzien. Doch, hij verklaarde niet te kunnen aanvaarden, dat de huidige slachtoffers van het mond- en klauwzeer zouden worden vergeleken bij die te lijden hadden door den wervelstorm in Vlaanderen, in 1936, door de overstromingen, in 1926 en anderen nog. Naar zijn oordeel, was de tusschenkomst van de openbare machten in die gevallen gebillijkt wegens de schade aan onroerende goederen.

Zeggen wij vooreerst, dat een zoo algemeene epidemie niet mag worden gelijkgesteld met beroepsrisico's. Het is een schadegeval dat zoomin is te voorzien als dat veroorzaakt door overstromingen, aardbevingen, enz... Trouwens, zelfs zoo men de zaak uit dit oogpunt beschouwt, kan geantwoord worden dat voor velen sommige werkstakingen, voor anderen de werkloosheid eveneens beroepsrisico's uitmaken. In al die onderstellingen heeft de Regeering niet nagelaten tusschen te komen.

Ten slotte, kunnen wij het onderscheid niet aannemen tusschen de schade aan roerende en onroerende goederen. Aldus, wordt kracht bijgezet aan het oud rechtsbegrip: *Vilis mobilia abjecta possessio*, dat thans bijna van geen waarde meer is, daar de roerende rijkdom aanzienlijker is dan de onroerende. Dient trouwens ook niet gezegd dat, op louter rechtskundig gebied, artikel 521 van het Burgerlijk Wetboek luidt dat sommige dieren als onroerende goederen kunnen worden beschouwd? Wij dienen ons trouwens op geen dwaalspoor te begeven, want de geteisterden van 1926, bij voorbeeld, hadden vooral het verlies van roerende zaken te betreuren.

Doch, als bewijs dat de vergoeding zulke gevaarlijke weg niet is, weze gezegd dat het beginsel er van werd aanvaard door een ervaren wetgever. De wet van 1882, op de *gezondheidspolitie der huisdieren*, behelst de mogelijkheid eener facultatieve vergoeding, in geval van door de bevoegde overheid opgelegde slachting van dieren. Hoeveel maal werd tijdens de epidemie van 1937 het slachten opgelegd? Zou de Regeering dan de wet van 1882 slechts in eenige bijzondere gevallen toepassen,

pour le Trésor et à s'en abstenir quand sévit un fléau général? Bien entendu nous demandons l'application de cette loi, mais estimant qu'on ne peut se limiter aux cas d'abatages obligatoires, nous proposons le vote d'un subside de 150 millions de francs au profit de tous ceux qui devront reconstituer leur cheptel. C'est peu et il faut oser le dire, ce subside s'avérant insuffisant, un autre s'imposera dans un avenir plus ou moins lointain...

Les ressources compensatoires.

La population agricole dépasse en Belgique le 1/4 de la population totale. Elle procure au Trésor des ressources abondantes et cependant, le budget de l'Agriculture n'a jamais été en rapport ni de près ni de loin avec l'importance de la paysannerie et du tribut qu'elle apporte à l'Etat. C'est donc, une fois n'est pas coutume, le moment de l'entourer d'une sollicitude toute spéciale; de consentir si c'est nécessaire de grands sacrifices, non seulement pour la sauver mais aussi pour éviter au pays une catastrophe économique.

A situation exceptionnelle, remèdes exceptionnels...

Toutefois, nous voulons bien apporter quelques suggestions pour les ressources compensatoires.

Signalons tout d'abord qu'un crédit de 100 millions de francs a été affecté récemment pour lutter contre la tuberculose bovine. Au dire d'un grand nombre de compétences il est actuellement à peu près inutilisable. On peut aussi modifier les répartitions du budget de l'Agriculture. Pour des calamités de ce genre, l'emprunt devrait même être envisagé.

Dans un autre ordre d'idées, on eut recours pour les expositions de 1930 et 1935, pour le Congo belge, aux tombolas et aux loteries. Des tirages limités et variés de timbres-poste, pendant quelques années, ne seraient pas à dédaigner.

Enfin, n'est-il pas avéré que l'I. N. R. ne paraît pas manquer d'argent et qu'il devrait être astreint à une plus grande générosité vis-à-vis du Trésor?

Reste une réforme dont les ressources dépasseraient de beaucoup le montant des subsides nécessaires, c'est le rétablissement du régime de la vente libre et contrôlée de l'alcool.

La proposition.

Notre proposition de loi comprend trois parties. La première consacre le principe du subside; la seconde est relative à des mesures sanitaires préventives; la troisième accorde une indemnité réparant partiellement le dommage subi.

Au cours d'une séance de la Chambre, le groupe rexiste déposa une proposition demandant un subside de 10 mil-

welke geen al te groote schade aan de Schatkist berokkenen en zich er aan onttrekken wanneer er een algemeene plaag woedt? Wij vragen, natuurlijk, de toepassing van deze wet, maar oordeelende dat men zich niet beperken mag tot de gevallen van verplichte slachtingen, stellen wij voor een toelage van 150 miljoen frank goed te keuren ten bate van al dezen die hun veestail opnieuw moeten samenstellen. Veel is het niet en men moet zulks durven zeggen, zoodat, indien blijken mocht dat deze toelage niet volstaat, eerlang een andere zal moeten verleend worden.

Waar zal men het geld vinden?

De landbouwbevolking bedraagt in België meer dan een vierde van de gezamenlijke bevolking. Zij bezorgt overvloedige middelen aan de Schatkist en toch was de begroting van landbouw nooit in verhouding tot het belang van den landbouwersstand en van den tol welken hij aan den Staat betaalt. Thans doet zich, eenmaal is geenmaal, de gelegenheid voor om hem met bijzondere bezorgdheid te omringen; als 't moet, groote offers te bewilligen, niet alleen om hem te redden, maar ook om aan het land een economische ramp te besparen.

Als de toestand 't vereischt, mag geen middel worden ontzien...

Wij willen, evenwel, eenige fingerwijzingen geven wat de gelmiddelen betreft.

Laten wij, vooreerst, er op wijzen, dat onlangs een krediet van 100 miljoen uitgetrokken werd voor de bestrijding van de rundertuberculose. Naar van bevoegde zijde verklaard wordt, is het, voor het oogenblik, vrijwel onbruikbaar. Men kan ook de verdeeling van de begroting van Landbouw wijzigen. Voor rampen van dezen aard, zou men zelfs zijn toevlucht tot de leening moeten nemen.

In een ander verband, voor de tentoonstellingen van 1930 en 1935, voor Belgisch Congo, schreef men tombola's en loterijen uit. Beperkte en afwisselende uitgaven van postzegels, gedurende eenige jaren, waren evenmin te versmaden.

Ten slotte, staat het dan vast dat het N. I. R. geen geld te kort schijnt te hebben, zoodat men het zou moeten verplichten zich wat edelmoediger tegenover de Schatkist te betoonen?

Dan blijft er nog een hervorming over, die in ruime mate het bedrag der noodige kredieten zou overtreffen, te weten de wederinvoering van het stelsel van den vrijen en gecontroleerden verkoop van alcohol.

Het voorstel.

Ons wetsvoorstel bestaat uit drie deelen. Het eerste huldigt het beginsel der toelage; het tweede heeft betrekking op de voorbehoedende gezondheidsmaatregelen; in het derde wordt een vergoeding verleend om gedeeltelijk de opgelopen schade te herstellen.

Tijdens een vergadering van de Kamer, werd door de rexistische groep een voorstel ingediend, waarbij een toe-

lions de francs; à la même séance, le groupe socialiste proposa 20 millions de francs. A l'étude, non seulement ces chiffres se révèlent arbitraires mais aussi très insuffisants. C'est pourquoi, retirant notre première proposition de loi, qui ne fut d'ailleurs pas distribuée, nous présentons la suivante en nous basant sur les motifs qui précèdent.

Nous demandons à la Chambre de comprendre la situation désastreuse de nos paysans; nous lui demandons de se mettre d'urgence à l'examen des remèdes qui s'imposent et d'apporter aux agriculteurs le même souci de justice et de générosité que pour la classe ouvrière.

Agir autrement, c'est compromettre pour longtemps le sort de l'agriculture; c'est laisser appauvrir le pays et c'est risquer de voir surgir des troubles sociaux.

lage van 10 miljoen frank werd gevraagd; op dezelfde vergadering stelde de socialistische groep 20 miljoen voor. Bij nader onderzoek, blijken die cijfers niet alleen willekeurig te zijn, doch tevens zeer onvoldoende. Daarom trekken wij ons eerste wetsvoorstel in, dat trouwens nog niet werd rondgedeeld, en leggen wij het volgende voor, steunende op de redenen, hooger aangehaald.

Wij vragen dat de Kamer den rampspoedigen toestand onzer landbouwers zou begrijpen. Wij vragen dat zij ten spoedigste het onderzoek zou aanvangen van de noodige hulpmiddelen, en dat zij voor de landbouwers dezelfde zorg om rechtvaardigheid en dezelfde vrijgevigheid zou betoonen als voor de arbeidende klasse.

Anders handelen, zou den toestand van den landbouw voor langen tijd in gevaar brengen; aldus zou men het land laten verarmen en gevaar loopen maatschappelijke stoornissen te verwekken.

U. LEGROS.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Un subside de 150 millions de francs est mis à la disposition du Ministre de l'Agriculture pour combattre la stomatite aphteuse.

ART. 2.

Dans le courant de l'année 1937-1938, tout détenteur de cheptel bovin, porcin, ovin, aura droit aux soins gratuits pour le bétail reconnu atteint de stomatite aphteuse.

ART. 3.

Les fournisseurs d'alimentation pour le bétail livreront les commandes, habituellement distribuées en sacs, dans des sacs en papier fort.

Un arrêté royal pourra ordonner, à certaines périodes de l'année, la destruction des dits sacs par le feu, au lieu même de la livraison.

ART. 4.

En cas de transport autorisé du bétail mort, il est interdit d'enlever et de transporter dans un même camion des animaux morts de maladies différentes.

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

Een krediet van 150 miljoen wordt ter beschikking van den Minister van Landbouw gesteld, voor de bestrijding van het mond- en klauwzeer.

ART. 2.

Al wie, in den loop van het jaar 1937-1938, rundvee, varkens en schapen houdt, heeft recht op de kosteloze verzorging voor het vee dat door mond- en klauwzeer aangetast werd bevonden.

ART. 3.

De leveraars van veevoedingswaren zullen de bestellingen, welke gewoonlijk in zakken worden rondgedeeld, in grof-papieren zakken afleveren.

Op sommige tijdstippen van het jaar, zal, bij Koninklijk besluit, de vernieling van die zakken door het vuur worden bevolen, op de plaats zelf der levering.

ART. 4.

In geval van toegelaten vervoer van dood vee, is het verboden, in een zelfden wagen, dieren te vervoeren, die aan verschillende ziekten gestorven zijn.

ART. 5.

Un prix de 1 million de francs sera alloué à quiconque, sans distinction de nationalité, découvrira un remède efficace et décisif contre la stomatite aphteuse.

Un arrêté royal déterminera les conditions à remplir pour l'obtention de ce prix.

ART. 6.

Quiconque, dans les conditions à déterminer par arrêté royal, devra renouveler en tout ou en partie son cheptel bovin, porcin ou ovin, à la suite de l'épidémie de stomatite aphteuse de 1937-1938, aura droit à un subside de ré-emploi, égal à la moitié de la dépense reconnue nécessaire.

Toutefois, cette indemnité ne pourra être sollicitée que pour le remplacement d'un cheptel égal ou inférieur à celui qui fut effectivement atteint par l'épidémie de 1937-1938.

ART. 7.

Toute infraction aux articles 3 et 4 de la présente loi, sera punie d'une amende de 200 francs.

ART. 8.

Les arrêtés royaux pris en vertu de la présente loi seront publiés dans la huitaine qui suivra la publication de la loi elle-même et consacreront sa mise en vigueur immédiate.

ART. 5.

Een premie van 1 miljoen frank wordt toegekend aan al wie, zonder onderscheid van nationaliteit, een doeltreffend en beslissend geneesmiddel tegen het mond- en klauwzeer zal gevonden hebben.

De voorwaarden tot het bekomen van die premie worden bij Koninklijk besluit bepaald.

ART. 6.

Al wie, onder de bij Koninklijk besluit te bepalen voorwaarden, geheel of gedeeltelijk zijn stapel rundvee, varkens of schapen opnieuw zal moeten samenstellen, ten gevolge van de in 1937-1938 heerschende mond- en klauwzeerplaag, heeft recht op een toelage voor wedergebruik, gelijk aan de helft van de noodig geachte uitgave.

Die vergoeding mag echter slechts worden aangevraagd voor de vervanging van een veestapel even groot als of kleiner dan die werkelijk door de in 1937-1938 heerschende ziekte werd aangedaan.

ART. 7.

Elke inbreuk op artikelen 3 en 4 van deze wet, wordt gestraft met een geldboete van 200 frank.

ART. 8.

De krachtens deze wet te nemen Koninklijke besluiten worden afgekondigd, binnen acht dagen volgend op de bekendmaking van de wet zelf, en zullen de onmiddellijke inwerkingtreding der wet bekrachtigen.

U. LEGROS,
G. WYNS,
M. DERUDDER,
C. LERUITTE,
P.J. TEUGHELs.